

Motion till riksdagen 2022/23:814

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

Åtgärder för att minimera risken för hemmasittande och motverka elevers psykiska ohälsa

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förebyggande åtgärder för att minimera risken för hemmasittande och motverka elevers psykiska ohälsa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksdagen ställer sig bakom vad som anförs i motionen gällande förebyggande åtgärder för att minimera risken för hemmasittande och motverka elevers psykiska ohälsa och tillkännager det för regeringen.

Barn som inte går till skolan och därmed riskerar att bli hemmasittare är ett pedagogiskt, socialt och ekonomiskt misslyckande för hela samhället. Konsekvenserna av hemmasittande är allvarliga. Social fobi, depression, ensamhet och ekonomisk utsatthet är några.

Sverige saknar offentlig nationell statistik om skolfrånvaro registrerad på regelbunden basis; däremot har kartläggningar gjorts av olika aktörer. Skolverket konstaterar i sin rapport ”Nationell kartläggning av elevfrånvaro” från år 2021 att ”omfattningen av elevfrånvaro framför allt är hög i de senare åren i grundskolan och sista året i gymnasieskolan men att det även i tidigare årskurser finns många elever som har en omfattande frånvaro. Då all frånvaro påverkar elevernas möjligheter att nå utbildningens mål är den omfattning av frånvaro som kartläggningen visar på bekymmersam och att andelen elever med frånvaro ökar med elevernas ålder.” Studien visar att i genomsnitt 4 procent av eleverna i grundskolan (inklusive förskoleklass, same- och specialskolan) hade en ogiltig frånvaro på minst 5 procent under höstterminen 2020 samt att majoriteten av dessa elever hade en frånvaro på mellan 5 och 14 procent. Covid-19-pandemin har påverkat den totala frånvaron, men den

ogiltiga frånvaron ligger i nivå med höstterminen 2019 och har inte förändrats påtagligt. Den ogiltiga frånvaron är således fortsatt bekymmersam.

Resultat från ett stort antal studier har pekat på ett ömsesidigt samband mellan elevers prestationer i skolan och deras psykiska hälsa. Den förra regeringen vidtog ett antal åtgärder för att stärka det förebyggande arbetet i form av skolornas stöd- och elevhälsoarbete, bland annat satsningar på att utbilda fler speciallärare och specialpedagoger samt kompetensutvecklingsinsatsen Specialpedagogik för lärande.

I juni 2022 sa riksdagen ja till regeringens förslag till ändringar i skollagen som syftar till att stärka elevhälsan i propositionen Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (prop. 2021/22:162). Ändringarna innebär förtydliganden av elevhälsans uppdrag och krav på tillgång till en specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Bestämmelserna träder i kraft i juli 2023.

I maj 2022 gav regeringen Skolverket i uppdrag att med utgångspunkt i propositionen Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd (prop. 2021/22:156) lämna förslag till föreskrifter om tilläggsbelopp för särskilt stöd (U2022/01980). Skolverket ska bl.a. särskilt beakta vad som anförs om långvarig skolfrånvaro i propositionen Ett mer likvärdigt skolval (prop. 2021/22:158 s. 94). Uppdraget ska redovisas senast den 15 augusti 2023.

Vidare beslutade regeringen i juni 2022 kommittédirektiven Mer kunskap om barn och elever med funktionsnedsättning i skolväsendet (dir. 2022:73). En särskild utredare ska analysera och föreslå hur denna kunskap kan öka, samtidigt som skyddet för den personliga integriteten säkerställs. Syftet är att bättre kunna följa upp situationen i skolväsendet för barn och elever med funktionsnedsättning. Det skulle i sin tur kunna förbättra förutsättningarna för att vidta nödvändiga åtgärder för att se till att barn och elever får den utbildning som de har rätt till. Av direktiven framgår att neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar utgör en riskfaktor för frånvaro i skolan.

Många initiativ är således tagna av den förra regeringen. Det är viktigt att den nuvarande regeringen följer upp dessa och fortsätter att ta initiativ på området. Ett sådant skulle kunna vara att sektorsansvariga myndigheter får i uppdrag att tillgängliggöra kunskap om hur psykisk ohälsa bäst kan förebyggas i skolan samt att stimulera till ökad forskning kring omfattningen av den ogiltiga frånvaron och dess orsaker.

Ida Karkiainen (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Zara Leghissa (S)